

Justitiedepartementet

*Enheten för brottmålsärenden och
internationellt rättsligt samarbete (BIRS)*

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 18 september 2007

Dagordningspunkt 7

Rambeslut om en europeisk övervakningsorder - riktlinjedebatt

Dokument: 12494/07 COPEN 123 (bifogas)

Tidigare dokument:

- KOM (2006) 468 slutlig (KOM:s förslag) (bifogas)
- Fakta-PM 2006/07:FPM34 Justitiedepartementet

Inte tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden. Information har lämnats till justitieutskottet den 1 mars 2007.

Bakgrund

Kommissionen lade i augusti 2006 fram ett förslag till rambeslut om en europeisk övervakningsorder. Syftet med rambeslutet är att EU-medborgare eller personer med hemvist i annat EU-land inte i lika stor utsträckning som i dag ska sitta häktade i rättegångslandet i avvaktan på rättegång, utan kunna återvända till sitt hemland och där övervakas. Förslaget innebär vidare att den misstänkte – förutom att han eller hon har en skyldighet att hålla sig tillgänglig för att motta kallelser till rättegång och att närvara vid rättegång – kan åläggas vissa skyldigheter i anslutning till verkställigheten i hemviststaten, t.ex. förbud mot vistelse på vissa platser, anmälningsplikt till en viss myndighet, inlämnande av pass och andra resedokument (reseförbud) och arbetsplikt. Myndigheterna i den misstänktes hemviststat ansvarar för övervakningen av den misstänkte och är skyldig att rapportera eventuella överträdelser till den utfärdande myndigheten, som vid behov kan besluta att den misstänkte ska frihetsberövas och överföras till den utfärdande staten.

Strikta tidsfrister för beslutsfattande gäller. Förslaget innebär i stort en skyldighet för den verkställande staten att erkänna och verkställa en övervakningsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande. Det föreslås emellertid vissa vägransgrunder.

Vid inledande förhandlingar under våren 2007 framkom att en majoritet av medlemsstaterna, däribland Sverige, ställde sig positiva till syftet med rambeslutet, även om man såg problem med det föreliggande förslaget. Medlemsstaterna har nyligen fått besvara ett frågeformulär om förslaget. Syftet med behandlingen vid rådsmötet den 18 september 2007 är att medlemsstaterna ska komma överens om en allmän inriktning för det fortsatta arbetet med rambeslutet. Vidare förväntas medlemsstaterna att ge rådet i uppdrag att omarbeta förslaget till rambeslut med utgångspunkt i de givna riktlinjerna. Förhandlingsarbetet ska därefter fortsätta med det omarbetade förslag som ordförandeskapet i samråd med kommissionen kommer att lägga fram.

Ordförandeskapet föreslår följande riktlinjer som utgångspunkt för omarbetande av förslaget:

- En europeisk övervakningsorder ska bygga på principen om ömsesidigt erkännande. Särdragen i medlemsstaternas rättssystem ska tas i beaktande när det gäller förutsättningar och villkor för utfärdande av en europeisk övervakningsorder. Den utfärdande medlemsstatens diskretion bör dock begränsas så att samarbetet mellan medlemsstaterna blir enkelt, snabbt och effektivt.
- Man bör skapa flexibla regler för erkännande och verkställighet av en europeisk övervakningsorder och därvid ta i beaktande det grepp och de lösningar som återfinns i rambeslutet om erkännande och övervakning av villkorliga och alternativa påföljder. Dock bör de båda rambesluten hållas isär då de rör olika faser i rättegångsförfarandet och dessutom befinner sig på olika stadier i förhandlingarna.

Ordförandeskapet välkomnar ytterligare synpunkter som medlemsstaterna anser bör tas i beaktande vid omarbetande av förslaget.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 31 och 34.2 b i fördraget om Europeiska unionen. Beslut fattas i rådet med enhällighet efter att ha konsulterat Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Sverige är fortsatt positivt till ett nytt instrument på området och till syftet bakom detsamma. Rambeslutet ökar möjligheterna att använda alternativ till anhållande och häktning varigenom antalet frihetsberövanden minskar. Ett utvidgat samarbete kan medföra att

medlemsstaterna ser sig mer benägna att använda sig av icke frihetsberövande tvångsmedel i stället för häktning, trots att den misstänkte har sin hemvist i en annan medlemsstat.

Sverige kan stödja de av ordförandeskapet presenterade riktlinjerna. Sverige anser vidare att man i det fortsatta arbetet med rambeslutet huvudsakligen bör inrikta sig på samarbete avseende åtgärder som är kända av de flesta medlemsstaterna, såsom reseförbud och anmälningsskyldighet. Andra åtgärder bör bli föremål för en frivillig reglering. Sverige vill också betona vikten av ett enkelt och effektivt system för återförande när den åtalade vägrar att återvända till rättegångslandet.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har inte yttrat sig än.

Förslaget

Se ovan under bakgrund.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Enligt 24 kap. 1 § rättegångsbalken får en person under vissa förutsättningar häktas om han eller hon på sannolika skäl är misstänkt för ett brott, för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. En person som saknar hemvist inom riket får dock häktas oberoende av vilken påföljd som är föreskriven för brottet om det finns risk för att han genom att bege sig från riket undandrar sig lagföring eller straff (flyktsfara), enligt 24 kap. 2 § andra punkten rättegångsbalken. I 25 kap. rättegångsbalken finns bestämmelser om icke frihetsberövande alternativ till häktning. De alternativa tvångsmedel som kan åläggas en person i Sverige är dels reseförbud (förbud att utan tillstånd lämna anvisad vistelseort), dels anmälningsskyldighet (skyldighet att under vissa tider anmäla sig hos polisen). Reseförbud och anmälningsskyldighet meddelas av åklagaren eller rätten. Dessa tvångsåtgärder får beslutas var för sig, men kan även kombineras. I sådana fall där rätten meddelat beslutet ska rätten utsätta den tid inom vilken åtal ska väckas och denna tid får inte bestämmas längre än vad som är oundgängligen erforderligt för förundersökningens slutförande. Har beslutet om tvångsmedlet meddelats av åklagare ska åtal väckas inom en månad. Rätten får besluta om förlängning av utsatt tid för väckande av åtal.

Det finns idag inte någon svensk lagstiftning angående övertagande och verkställighet av ett utländskt beslut om icke frihetsberövande alternativ till häktning och anhållande. Det finns inte heller några bestämmelser om att överföra ett svenskt beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet

till ett annat land. Genomförande av rambeslutet kommer således att kräva ny lagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser

Det är i dagsläget inte möjligt att närmare bedöma vilka budgetära konsekvenser förslaget kan få men det torde kunna konstateras att förfarandet inte kommer att användas ofta.

Eventuella budgetära konsekvenser, såväl nationella som inom EU, ska finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram.

Övrigt

-
